

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Semnele vremii

(+) *Tabloul de groază al mănăstirilor aprinse, al altarelor dărâmate, al icoanelor sfinte sfărâmate, și al convoiului de fețe bisericești surghiunite, din Spania catolică, în frunța căreia viscolul răzmiriței a saltat nu de mult o clică vrăjmașă bisericeii, stăruie, chinuitor, în mințile creștine. Cum a fost cu puțință această răsturnare și cum se face că acest vandalism a întâmpinat o așa de slabă împotrivire în țara lui Ignatius de Loyola, și a lui Calderon dela Barca?*

Tâlcul, mare parte, e cuprins în reproșul ce-l face bisericii spaniole Ortega Y Gasset, unul din corifeii taberii dușmane: nepăsarea față de prezent. Măcar că veacul trecut cu tulburările napoleoniene, atacurile locașurilor sfinte, luptele carliste și celelalte vrajbe, arătau limpede că vremele dedemult s'au dus, și împrejurărilor noi trebuie să li-se facă față cu arme noi. Mai cu seamă de când „Generația lui 1898“, un grup de învâțați și scriitori „europenizați“, s'a pus pe lucru cu tot dinadinsul, contrabalansând curentul de simpatie cu biserica, așezămintele și învățătura ei. Pe cei ce dormitau pe laurii gloriilor de odinioară nu i a trezit însă la cruda realitate nici chiar înfrângerea nobilului și bineintenționatului Primo de Rivera. Așa că furtuna din Maiu a surprins biserica spaniolă fără organizații puternice religioase de masse cari să țină piept uraganului deslănțuit. Și dacă sunt undeva ceva congregații, acelea ființează pe lângă mănăstiri, — evident fără să reprezinte forța impozantă reclamată de moment pentru a face lumină în întunerecul răspândit cu abilitate și perfidie de cei cari asmută gloatele asupra bisericii, — chipurile putredă de bogată, — acoperind în același timp sub vălul tăcerii pe un Romanones ori Guell și încă puțini câțiva de teapa lor, cari au mai multă avere decât mii de bisericeii împreună.

Greșelile se răzbună. Mulțimile lăsate, mai mult ori mai puțin, la voia întâmplării, se duc unde-s chemate. Dela moralizările apăsătoare ale unor preoți în mare parte cu capu 'n nouri și cu picioarele în vid, nu-i mirare că s'au îndreptat înspre brațele iscusitorilor „despertadores“ mai realști și mai cu simț pentru multiplele lor nevoi. Cum nu-i mirare că ideea catolică n'a trecut în legislație, în științe, în politică, odată ce intelectualilor nu li-s'au infiltrat principiile catolice în conștiință dela cadrele școalelor superioare. Cum iarăși sigur e sigur că de se urma pilda PP. jezuiți cari au deschis o școală tehnică superioară la Madrid, un institut chemic lângă Barcelona, așezăminte astronomice și meteorologice în Tortosa, Granada și insulele Filipine, ș. a. nu se ajungea unde s'a ajuns.

Decât că în tot răul e un bine. Tragedia actuală o să deschidă și ochii cei mai adormiți în Spania și aiurea. Chiar și la noi unde prea ne legănăm în iluzia că faptele slăvite ale înaintașilor prin respectul ce caută să inspire tuturor, ne îndreptătesc la o acțiune mai domoală și la mai puține temeri.

Cântec vechiu

Iară și iară jalnică poveste a pătimirilor bugetare ortodoxe —
Cifrele stau față'n față — Ardealul unit și ortodox în buget

(*) Taină mare și nedeslegată învăluie gândurile ortodoxiei. Cercăm s'o pătrundem și nu putem. Cum e cu puțință că, atunci când statul își bate joc de toate cultele, ea nu se răfuește cu guvernul, ci cu... biserica unită. Sunt culte minoritare cari iau din buget ajutoare mult mai mari decât bisericile naționale, totuși biserica dominantă se răbolește nu cu ele, ci cu biserica unită. — Nu sunt destule episcopii ortodoxe în vechiul regat, totuși Sfântul Sinod vrea să mai facă două.. în Maramureș (pentru uniți?, — că ortodocși pe-acolo nu-s:) și la Timișoara.

Orice ar vrea și orice ar dori însă... să-i fie de bine! Păstreze-și taina. Dar felul cum vrea, ceea ce vrea, nu mai e taină pentru nimeni. Vrea să facă prin statul român, ceea ce nu poate singură. Mai întâi să taie apa bugetului dela moara uniților... pe urmă se va vedea. În acest scop pune în șir de bătaie regimente de cifre. Se muștrăluiește însă atât de cumplit, încât bieteles țipă și urlă de durere. Face de multă vreme aceste manevre albebrice.

Cititorii noștri le cunosc. Așa că în bună parte articolul dlui consilier V. Nistor din Nr. 81—82 al „Telegrafului“ e de prisos. Și anume în partea care pune din nou întreaga biserică ortodoxă din țară în fața celei unite. Fiindcă, în fond, suntem de acord în acest punct: luat de temei al socotelilor numai „numărul sufletelor“ biserica ortodoxă are cotă mai mică, pe cap de pravoslavnic decât noi. — Nu așa mică însă cum se prezintă în continuu și fără pic de... muștrare de conștiință. Fiindcă: a) ea are în bugetul țării, în toate, ajutoare mai mari în realitate decât sunt cele trecute la art. 80 și 84 al bugetului cultelor; și anume cu cel puțin 72 milioane numai în cel al instrucțiunii — cifra de 172 milioane strecurată în „Unirea“ din greșală, și din ea și aiurea, era prea evidentă eroare de peană, decât să mai fi trebuit remarcată de venerabilul consilier! — și anume nu numai la statul 32, ci la mai multe state ale art. 30, 36, 48, 58 și altele; ca să nu mai pomenim contribuția statului la fondul de pensie al preoților ortodocși, ajutoarele ce le primește din alte bugete etc.; b) are suflete mai puține decât îi dau binevoitorii matematicieni, dacă nu de alta dar măcar din cauza Bucovinienilor cari trebuiesc scoși din calculi ca unii cari își au fondul lor religionar aparte; c). numărul sufletelor unite este mai mare decât 1.300.000 cât binevoiesc a ne mai lăsa aceiași calculatori pravoslavnici“. Tot atâtea nimicuri cari schimbă radical proporția nedreptății ortodoxe.

Peste asta însă am trecut de mult. Ne-am oprit la d. Nistor din altă pricină. Sf. Sa are

curajul de-a aduce ceva nou: binevoiește a pune Ardealul ortodox în fața noastră. Recunoaște deci, că totuși e nițică deosebire între ceea ce este dincoace și dincolo de Carpați. Găsește însă, că și în felul acesta dominanții trag scurta. Și anume, în bugetul pe 1931 li-s'a redus și tăiat ce aveau la centre: consilierii cu consilierese, misionari cu misionare, în sfârșit toată podoaba centrală bisericească, pe când uniților li-s'au lăsat toți canonicii, protopopii, secretarii cari, pe deasupra — fericii de ei! — nici nu sunt măcar căsătoriți. Așa se naște nedreptatea de peste 33 milioane cu care e prescurtată ortodoxia ardeleană față de uniți. „Cheltuielile sporite ale bisericii unite provin din faptul, că au în proporția sufletelor prea mult personal la centrele eparhiale, prea mulți canonici și protopopi și prea multe parohii cu foarte puțini credincioși... tot atâtea avantposturi ale catolicismului agresiv și proselitistic între Români“.

Pentru lămurirea dlui Nistor, care își ia datele din „Cuvântul“ și „Viitorul“, ne luăm voie să repetăm cifrele din bugetul pe 1931, pe cari le poate controla și Sf. Sa fără greutate.

„Uniții au prea mult personal la centrele eparhiale“, zice Sf. Sa. Bugetul arată: la toate centrele unite 83 persoane, cu toți canonicii împreună; la ortodocșii din Ardeal 160! — La teologii: uniții 50, ortodocșii din Ardeal 78 (cu școala de cântăreți din Sibiu cu tot).

„Prea multe parohii cu suflet mic de credincioși“. — Bugetul plătește pentru Ardeal: 1459 preoți uniți, 2169 ortodocși. Socotind deci 1.500.000 uniți — asta-i proporția reală! tot un preot unit la 939 creștini și unul ortodox la 747 pravoslavnici

În bani: biserica unită 102 milioane, cea ortodoxă din Ardeal peste 140 milioane, cum am avut prilejul să arătăm specificat în Nr. 43 al „Unirii“, unde le dădusem numai 137 milioane, fiindcă nu le-am socotit și cota parte din fondul global de 19 milioane ce are întreaga ortodoxie pentru ajutor familiar, chirie etc. Dacă d. Nistor dorește, i-le vom publica din nou specificat, indicând și paginile bugetului.

Și povestea s'ar mai putea continua. Riscăm însă să plictisim pe cititori, cari aud prea de multă vreme acest cântec vechiu și răsuflat. Și nu suntem siguri nici de rezultatul pe care l-am putea avea în strana de dincolo.

Fiindcă: Animam malevolam non introibit spiritus!

Spania monahală. Furta cu care s'au aruncat în acest an tăciunarii din țara toreadorilor asupra mănăstirilor e cunoscută. Asemenea și prigonirea oficială deslănțuită împotriva ordinelor călugărești prin nouile legiuri. Lumea de bun simț s'a oprit cu groază în fața acestor barbarii și le-a osândit. Căci prea mult are de mulțumit această țară tocmai acestor ordine fugărite și jefuite.

L'Osservatore Romano din 13 Noembrie aduce, după The Church Times, un elogios articol al prof. anglican Allison Peers, privitor la călugării spanioli și opera lor de azi. Numitul a fost la fața locului și s'a informat precis în cauză, nu ca acel englez pomenit de el, care s'a grăbit să trâmbezeze acasă că poporul spaniol urăște călugării și călugărițele, și despre care s'a aflat că deoparte nu cunoștea, decât foarte superficial, limba spaniolă, de altă parte toate impresiile și le formase în urma conversațiilor avute cu un singur spaniol, și acela dușman de moarte al catolicismului.

Adevărul e chiar contrarul: masele mari ale poporului iubesc toate tagmele călugărești. Și au de ce. La Barcelona, cum spune prof. Peers, o singură casă de a jezuiților susține cinci centre culturale, dând creștere la 1230 băeți. Salesienii așezați în Spania numai de curând, fac același lucru cu 17.000 de copii, dintre cari 14.000 gratis. Frații Școlilor Creștine au în cele 133 școale ale lor 30.000 de băeți, dintre cari trei din patru părți nu plătesc. Augustinienii înafară de 13 școale mai întrețin și 33 de ateliere în Madrid, confecționând haine pentru săraci. Ordinul sf. Ion omul lui Dumnezeu are spitale în toată țara. „Și de câte ori nu mi-s'a întâmplat, — zice același profesor, ca trecând pe lângă mănăstirea Certozanilor din Miraflores, să văd urcând în șirag lung pe coastă'n sus săracii ce veniau din Burgos să capete hrană din mâna Starețului! Scene asemenea căreia se pot vedea destule în toate părțile. Așa că dacă ordinele călugărești se întâmplă, să nu întâmpine simpatii, aceasta, sigur, nu vine din partea săracilor, a nevoiașilor și a infometaiților“.

Cătu-i pentru nivelul cultural al mem-

brilor acestor cinuri, numai o perfectă reavoință îl poate prezenta în lumină defavorabilă. E lucru știut doar că cele mai de seamă biblioteci ale Spaniei — a Escorialului și cea din Moteserrat — sunt opera Augustinienilor și a Benedictinilor. Lăsând la o parte institutele religioase de învățământ, ajunge să pomenim Colegiul universitar din Ona și cel din Sarria, de lângă Barcelona, — conduse de jezuiți — acesta din urmă având un institut de chimie, un laborator biologic și un laborator de psihologie experimentală. PP. Vitoria, Palmés și Pujiula sunt celebriități mondiale.

Pentru întregirea icoanei să ne gândim apoi la activitatea celorlalte ordine călugărești, ca de ex. Dominicanii și Carmelitanii, ca de cele 30.000 Surori să nu mai amintim, precum nici de munca desfășurată de călugări și călugărițe în afară, în misiuni, mai cu seamă în America spaniolă.

Chiar și numai din aceste indicații sumare ale prof-Peers ne putem face idee despre simțul de dreptate și demnitate a celor ce prezidă astăzi destinele acestei țări pentru care atâta au făcut și fac harnicii și desinteresatii robi de bunăvoie ai Idealului monahal.

Creștinii din Stambul

— Lumină întru întunec —

Mândra cetate de odinioară a lui Constantin, teatrul atâtor frământări politice-bisericești cu răsunet în întreaga lume creștină atentă la cece se petrecea pe malurile Bosforului, se poate spune că pentru creștinism astăzi nu mai e, în raport cu ce a fost, decât un simulacru. Magni quidem nominis umbra. — Sed umbra. Cu toate actualele-i svăcniri de viață creștină catolică — mici puncte luminoase într'o mare de întunec.

Din datele statistice aduse de buletinul „Missions des Augustins de la Assomption“ de pe Sept. c. reiese preponderanța numerică absolut covârșitoare a necreștinilor în metropola atâtor „sacratissimi imperatores“ creștini dinainte de 1453 și a atâtor sfinți patriarhi dinainte de 1054. Și anume 46.698 jidovi și

439.758 musulmani la o populație de 690.735 suflete.

Creștinii Tarigradului se împart în catolici și disidenți. Catolicii iarăși, după rit, în apuseni și răsăriteni. Apusenii — la 16.000 de suflete — au 12 parohii cu 4 sucursale, având în frunte un vicar apostolic, la ordinele căruia stau 6 preoți de mir, 218 călugări (dintre cari 96 preoți), 2 școlastici, 120 de frați și 476 surori.

În lupta pentru păstrarea fraților de credință și câștigarea celor ce petrec în rătăcire, **călugării apuseni** se prezintă adecă așa: **Asumptioniști:** 4 rezidențe, 2 parohii, 2 sucursale, 1 colegiu (235 alumni), 1 școală parohială (67 alumni), 1 casă de studii superioare, cu 15 Părinți, 4 Frați. — **Capucini francezi:** 1 parohie, 1 capelanie la ambasada franceză, 1 colegiu-seminar (57 alumni, dintre cari 12 seminariști mici), 12 Părinți și 3 Frați. — **Capucini italieni:** 1 parohie, 2 Părinți 1 Frate. — **Carmelitani:** 1 Părinte, cu indult extraclaustral. — **Conventuali:** 2 parohii, 1 școală paroh. (25 alumni), 11 Părinți, 2 Frați. — **Dominicani:** 1 parohie, 2 sucursale, 6 Părinți, 3 Frați. — **Franciscani:** 2 parohii, 1 capelă publică, 8 Părinți, 2 Frați (1 Părinte, totdeauna, de naționalitate spaniolă). — **Georgiani:** 1 parohie, 5 Părinți, 2 Frați. — **Jezuiți francezi:** 1 capelă publică, 4 Părinți, 2 Frați. **Lazaristi austrieci:** 1 colegiu (260 alumni), 1 capelă publică, 8 Părinți, 5 Frați. — **Lazaristi francezi:** 2 capele publice, 1 colegiu (702 alumni), 18 Părinți, 4 Frați. — **Salesiani:** 1 școală (150 alumni), un atelier de meserii (35 tineri), 5 Părinți, 2 școlastici, 2 Frați. — **Frații școlii creștine:** 4 colegii (1593 alumni), 3 școale (411 alumni), 83 Frați. — **Frații Maristi:** 2 școale (145 alumni), 6 Frați.

Călugărițele apusene sunt bine reprezentate și ele: **Carmelitane:** 1 mănăstire având capelă publică; 29 călugărițe. — **Terziare dominicane de Mondovi:** 2 școale (225 eleve), 11 Surori. — **Surori de caritate**, (austriace): 1 spital, 1 școală (280 eleve), 2 ambulatorii, 54 Surori. — **Surori de caritate** (franceze): 4 spitale, 3 orfanotrofii (190 orfani de ambele sexe), 6 școale (1776 eleve), 103 Surori. — **Surori georgiane:** 1 școală (250 eleve), 14 Surori. — **Surori de Ivrea:** 1 spital, 1 orfanotrofiu (35

Foiața „Unirii“

Zări din univers

— Eros —

de **Gavrili Todica**

Analele astronomice înregistrau pentru anul 1931, ca un eveniment de mare importanță, apropierea asteroidului Eros de Pământ, un fenomen care abia se repetă la 30 ani, în măsura pronunțată de acum.

Importanța „evenimentului“ se va desfășura prin cele următoare.

Descoperirea. Planete mici, circulând între Marte și Iupiter, s'au descoperit până azi vr'o 1200 și câțiva astronomi afirmă, pe baze teoretice, că vr'o 100.000 de corpuscule mici, planetoide, circulează în sistemul nostru, printre planetele principale.

Eros fu descoperit, pe cale fotografică, la observatorul Urania din Berlin, în 13 Aug. 1898, de astronomul Wilt, ca al 433-lea în seria micilor planete, designându-se cu no. 433—1898 DQ, conform convenției în uz.

Micile planete, dintre Marte și Iupiter, se deplasează zilnic aproximativ 1' (minută) de arc pe firmament. Wilt a observat că planeta nouă se deplasa 2' la zi. Imediat a dedus că e vorba de un corp ceresc apropiat.

Calculându-i-se orbita, s'a constatat că ea se află între noi și Marte, fiind caracterizată prin excentricitatea remarcabilă de 0,223, ceea ce înseamnă că Soarele se abate cu 33 milioane km. dela centrul orbitei. Are distanța:

în afel 251.000.000 km. } dela Soare.
perihel 184.000.000 „ }

Durata revoluției 643 zile.

Ca alte cuvinte, mica planetă Eros aleargă în jurul Soarelui pe o cale eliptică, aflătoare între noi și Marte, în aproape 2 ani, având distanța medie dela Soare de 218 milioane km. sau de 1,458, dacă socotim cu 1 distanța medie a noastră dela Soare (= 149.500.000 km.)

Consecințe. În perihel ne poate veni în apropiere de 0,133 sau chiar 0,12 (= 20 resp. 18 milioane km.), **mai aproape de Pământ decât oricare corp ceresc, exceptând Luna.**¹⁾

În intervalul acestui perigen (apropieri de Pământ) atinge magnitudinea de 6½, cu toată exiguitatea diametrului scvatorial (= 32 km) al lui Eros.

Opozițiile aceste favorabile nu revin tot la 643 zile, ci abia la 30 ani. Cauza este, că și Pământul își are mișcările sale și **coincidența deplasărilor combinate** ale Pământului și ale lui Eros abia revine la 30 ani.

În trecerea pe dincolo de Soare (conjuncție) distanța planetei atinge, în termen

¹⁾ În perihel distanța este $d = a(1 - e) = 1,458(1 - 0,223) = 1,458 \times 0,777 = 1,133$ dela Soare și 0,133 dela noi.

mediu, $1 + 1,458 = 2,458$ unități sau 149.500.000 + 218.000.000 = 368 milioane km. **dela noi.**

Cruciada din 1901 Astronomii, reuniți în congres la Paris, în 1900, pentru **Harta fotografică a Cerului**, au decis să întreprindă în comun o nouă **determinare a paralaxei Soarelui, cu ajutorul planetei Eros.**

La începutul lui Ianuarie 1901 Eros se găsea în condiții foarte favorabile de observație, căci opoziția lui coincidea cu periheliul (combinația mișcărilor Pământului și ale lui Eros era favorabilă).

Astronomii au început deci o campanie internațională de observații, cât cu instrumente de viziune directă, cât cu refractore și proceduri fotografice. S'au angajat vr'o 50 de observatoare, eșalonate din Asia până în America de Sud, dela Tashkent în Turkestanul rusesc până la Cordoba Argentinei, pe o distanță de aproape 20.000 km. (jumătate periferia Pământului). Baza cea mai largă, ce se poate lua pe Pământ, pentru a măsura distanța cerească.

S'au făcut vr'o 50.000 observații utilizabile, mai mult fotografice.

Astronomilor le-a succedat să atace simultan două probleme. Întâi, **determinarea distanței lui Eros; un element, care permite, la rândul său, de a se calcula, cu ajutorul unor legi cunoscute de mecanică cerească, distanța ce ne desparte de Soare, unitatea astronomică fundamentală (paralaxa solară).** A doua pro-

orfani de ambele sexe), 1 pension (360 eleve) 2 școli (325 eleve), 50 Surori. — *Surori de Lourdes*: 1 capelă publică, 1 școală (37 băieți), 6 Surori. — *Asumpționiste*: 2 pensioane (870 eleve), 1 școală (73 eleve), 61 Surori. — *Surorile Sărăcilor*: 1 ospiciu pentru bătrâni, 9 Surori. — *Franciscane de Calais*: 6 Surori infirmiere la domiciliu. — *Franciscane de Egipt*: 1 școală (85 eleve), 6 Surori. — *Franciscane de Gemonia*: 2 școli (310 eleve), 20 Surori. — *Maice Notre Dame de Sion*: 2 pensioane (630 eleve), 1 școală (150 eleve) 1 atelier de cusătorie și broderie (50 fete), 107 surori.

Răsăritenii catolici ai Stambulului zilelor noastre sunt recrutați din 1. *Armeni*, cari au o arhidieceză a lor cu 15 biserici 9, preoți de mir și 6500 credincioși. Nu le lipsesc nici călugării. *Mekhitaristii de Venezia* au aici o școală cu 85 elevi și 3 Părinți; *Mekhitaristii de Viena* au 1 biserică, 1 colegiu (162 alumni), 6 Părinți, 2 Frați. — Ba nu le lipsesc nici călugărițele, — 47 la număr — cu 3 școli (472 eleve) și 2 orfanotrofii (130 băieți. 2. *Greci*: 1 biserică, 5 preoți, 1 școală (135 elevi), 350 credincioși. — 3. *Melkiți*: 1 biserică, 1 preot și cam 150 de credincioși. — 4. *Siri*: 1 preot, nici o biserică, la circa 80 de credincioși. 5. *Caldeii*: abia câteva familii.

Tabăra disidenților o compun: 1. *Grecii ortodocși* cu cele patru eparhii ale lor, (Intre cari e și patriarhia din Fanar) numărând 52 parohii, 93 biserici ori capele publice, 11 mănăstiri, 113 preoți, 1 Seminar cu 65 alumni, 2 orfanotrofii, 1 spital, 111.247 credincioși. — 2. *Armenii gregoriani*: 1 eparhie, nici o parohie propriu zisă, 26 biserici, 27 preoți, 1 spital, 1 orfanotrofiu, 52.576 credincioși. — 3. *Bulgarii ortodocși*: 1 eparhie (administrată de metropolitul din Ochrida), 2 biserici, 1 capelă, 3 preoți, 3500 credincioși. — 4. *Sirii iacobiti*: 1 biserică, 2 preoți, vre-o sută de credincioși. — 5. *Caldeii nestoriani*: abia câteva familii.

O simplă ochire asupra acestui tablou nu se poate să nu-ți umplă sufletul de mâhnire. Ouomodo cecidisti Lucifer! Echipetele de salvatori ale Romei bătrâne vedem însă că muncesc din răpuzeri pentru scoaterea acestei surori mai mici din prăpastia în care a arun-

cat-o mânia lui Dumnezeu pentru necreștinăscă și nebunească-i sumește. Și să sperăm că, rugile și jertfele curate ale celor ce vor s'o mântulască vor micșora mult mărimea pedepselor ce i-se cuvin, și vor apropia mult ziua izbăvirii care va fi pentru ea și ziua cumințirii evanghelice.

Marin Barbu-Bănățeanu

Cu mâna pe plug. Acțiunea catolică italiană și-a făcut un program de muncă pe iarnă, având aprobarea Sf. Părinte. Punctele acestui program extrem de interesant și caracteristic arată preocupările celor dela cărma Acțiunii și sunt totodată dovada eclatantă a înțelegerii glasului vremii.

În locul prim e luată în program introducerea masselor în spiritul acțiunilor liturgice — idee sugerată unei delegații numeroase de însuși Supremul Pontifex, care în deplin acord cu Piu X, dela împărțășirea deasă și dela înțelegerea, adâncirea și îndrăgirea bogățiilor neprețuite de gaudire și simțire creștină depuse în ritual, așteaptă trezirea, potențarea și întărirea spiritualității pure, de marcă veche, dogmatică.

Ca punct doi figurează: Propaganda pentru răspândirea doctrinelor bisericesti. Mai ales a celor privitoare la viața de familie și la morala publică. Prin urmare: o mai sistematică și mai energică luptă împotriva teoriilor păcătoase ce încearcă să scuze scăderea natalității; o grabnică și temelnică lămurire a impietății ce o comit față de patrie cei ce dau buzna dela țară la orașe; un războiu fără menajamente imoralității ce îndrăznește, în vre-o formă, să apară în stradă, pretinzând drept de publicitate.

Mai departe: Se precizează limpede și hotărât „pornirea unei cruciade pentru prăznuirea integrală, faptică, a tuturor sărbătorilor bisericesti și a Duminecilor“. Morala socială și de stat e prinsă și ea în prevederile Acțiunii catolice, care-și face totodată chestie de conștiință și de demnitate din educația popoului în spiritul cumințeniei evanghelice, rezumat în acestea: modestie în pretenții, simplitate în moravuri, abandonarea luxului sub toate

aspectele lui și sufocarea oricărei aspirații reneîndreptățite de condiția socială.

Agrul nostru poate favăța mult din acest program bogat și bine gândit. Cu oarecari înțregiri impuse de împrejurările noastre speciale (de ex. chestia colportajului,) și-l poate însuși pe deantregul. În deosebi caută să se pătrundă chiar dela început de acel spirit filial al Acțiunii catolice care departe de a umbla pe „câi proprii“, are un singur ideal: să pășească numai pe drumurile trasate de biserică, sub cărmuirea ei, dorind un singur lucru: să răspândească învățăturile ei, cu mijloacele proprii, puse toate în slujba ei, admise de ea, binecuvântate de ea, sfințite de ea.

Deschiderea parlamentului. Duminica trecută, după obișnuitul tedeum dela Patriarhie, s'a deschis noua sesiune parlamentară. Reținut în casă de gripă, Maj. Sa n'a putut lua parte la solemnitățile deschiderii, a căror fast a scăzut mult printr'asta. Mesagiul Regal a trebuit deci să-l cetească, prim-ministru Iorga.

Din potopul de legiuiri puse în vedere țării de guvern, remarcăm: un proiect pentru conversiunea datoriilor agricole, în special ale micii proprietăți rurale; un proiect de revizuire a impozitului global, un proiect pentru instituirea Casei de Amortizare, un proiect pentru armonizarea funcțiunilor și salariilor funcționarilor publici, un proiect de lege al monopolului alcoolului, un proiect pentru crearea monedei divisionare de argint etc. Toate acestea și altele numai la rezortul finanțelor. Ministerul armatei are și el o serie întregă de proiecte. Așisderea și celelalte ministere. Așa, de ex. al Agriculturii are gata, pentru a fi cercetat, un proiect de lege pentru organizarea și încurajarea agriculturii „temelia economiei țării și specialitatea noastră de căpetenie în diviziunea muncii internaționale“; al Justiției între altele va prezenta o nouă lege de organizare judecătorească; al Internelor va veni în fața corpurilor Legiuitoare cu un proiect de lege pentru organizarea administrativă și cu un altul pentru organizarea acestui Minister însuși. Mai lasă apoi acest mesagiu să se întrevadă o mulțime de reforme școlare (așa de ex. învierea atelierelor de meșteri la școlile normale, comerciale și industriale) și seminariale, ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor punând și el în vedere o nouă lege a drumurilor (revenirea în parte la principiul prestației în natură) și modificarea tarifului vamal. Ș. a. ș. a. Sesiunea de toamnă promite, deci, a fi febrilă din cale afară. Cât, și ce se va realiza din atâtea făgădueli, — rămâne să se vadă.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat episcopesc de Cluj-Gherla a numit pe pâr. paroh al Lemniului *Ștefan Botha* de admin. prot al tractului nou înființat al Ilenzii.

— Ven. Ordin. episcopesc al Lugojului a făcut următoarele numiri: pâr. *Aurel Barbu*, neohirotonit, admin. paroh. în Lunca Cernii de jos; pâr. *Iosif Vexoc*, așisderea, neohirotonit, admin. paroh. în Ramna.

Iubirea toate le poate. Dovadă apostolia binecuvântată a celor câteva surori franciscane din târgușorul Kafr el Zayal al Egiptului cu circa 100 catolici, între cei vre-o 10.000 de musulmani fanatici, recalitrânți adevărului creștin altfel ușor de aflat, după ce încă din 1860 vestitorii acestui crez își înființaseră acolo o bisericuță drăguță. Ghiața nepăsării abia acum se topește de când, grație lăsamântului unui anumit Neguib Nauffal și inspirației pâr. Hyghinus

blemă se referă la studiul mișcărilor celor vr'o 3000 de stele, distribuite simetric, de o parte și de alta, alui Eros.

Această campanie internațională, realizată cu o disciplină remarcabilă, ne poate oferi un exemplu elocvent, că oamenii pot colabora în armonie solidară, și solidaritate armonică *dacă vreau*. (Necazul e, că nu prea vreau).

Rezultatele. La reuniunea din 10 Iunie 1904 a Societății Regale Astronomice din Londra, *Hinks* a făcut o interesantă și instructivă dăre de seamă asupra prelucrării și calculației tuturor observațiilor fotografice utilizabile ale lui Eros, obținute mai ales în 7—15 Noemvrie 1900. S'au descris și erorile și metodele aplicate pentru a le elimina.

Valoarea obținută pentru paralaxa solară era:

$$8'', 7966 \pm 0'', 0047$$

valoare, care concorda cu cea obținută mai înainte, și pe altă cale, de astronomul sir David Gill.

În cursul opoziției s'a constatat că Eros variază (lumina lui oscilează)

Opoziția din 1931, avu loc în 17 Februar 1931. Strălucind atunci ca o stea de categoria 7,3 era vizibil în ochiane cât de modeste

De prisos să spun, că Eros iarăș „a fost luat la ochi“ din zeci de Observatoare.

Rezultatele se vor ști numai peste vr'un an

*

După cele precedente e legitimă întrebarea, că în ce constă „importanța evenimentului astronomic“?

Răspunsul este, că: în nimic, pentru profani, în lămuriri teoretice pentru inițiați.

Cu ochiul liber Eros nu se vede nici în pozițiile cele mai apropiate de noi.

Pentru profani, importanța lui este deci zero. E tot atât, ca și cum n'ar exista.

Chiar pentru ochiul înarmat cu instrumente, chiar pentru inițiați, era indiferent dacă în serile de Ianuar—Martie 1931, se vedea mai mult cu o steluță sau două³⁾ deplasându-se în constelațiile Leu, Sextant, Hidra.

Nu mai prin *reunirea, coordonarea, observațiilor sistematice*, vizuale și mai ales fotografice, se obține rezultatul de valoare: *verificarea unei unități fundamentale astronomice* (paralaxa solară). Cu cât mai precis se statoresc aceste unități — etaloane, cu atât mai precise devin *calculațiile*, sondările, *orientarea în universul sideral*.

Citiți și răspândiți „UNIREA“

²⁾ Ceeace înseamnă, că Eros atunci a trecut prin meridian la miezul nopții.

³⁾ Se vedea și planeta mică Pallas în aceeași regiune.

Nuti, s'a ridicat o clădire frumoasă cu menirea să fie: apartamentele de jos spital, iar cele de la etaj atelier sub conducerea surorilor. Inaugurarea s'a făcut în 13 Iulie c. și n'au trecut câteva ceasuri până când Sora portărită vede deja la poartă un biet copil musulman sdrențos, nespălat și bolnav de ochi. Primit și îngrijit cu iubire de maică, nu trec câteva minute și acesta pleacă și aduce alți băețasi tot ca el de năpăstuiți. Seara registrul casei arăta 39 de nume, pentruca în ziua a treia numărul celor tratați de surori să facă 200. Peste puține zile apoi s'a deschis și atelierul, cu 13 copile: 6 grecoace ortodoxe și 7 musulmane. În felul acesta casa surorilor a devenit un focar al carității creștine, spre care zilnic se îndreaptă cete-cete de băețasi suferinzi și de fete în văluri albe, ca sufletele lor nepătate. Opt ingerași de-aceștia au îmbrăcat în scurtă vreme haina albă a sfântului botez. Și alții o să le urmeze, fără să întâmpine furia de odinioară a credincioșilor lui Mohamed. — Iubirea toate le poate.

Bugetul cultelor și al școlilor. După multe calcule pe hârtie și parlamentări nervoase, în sfârșit s'a fixat și acest buget în suma de 3.451.358.716 Lei, față de 6.669.020.118 Lei, cât este bugetul în curs. În urma reducerilor făcute, firește, iarăși se va desființa o serie întreagă de școli secundare. Zice-se că treizeci la număr, în majoritate școli normale. La susținerea celor rămase s'a hotărât să fie obligate a contribui comunele și județele cu un miliard și cincisprezece milioane. — Situația viitoare a celor »fericiți« în felul acesta nu-i greu de întrețăr.

Locale. Duminica viitoare, a XXVI-a după Rusalii, va predica în catedrală, pâr. Dr. Augustin Tatar, canonic metropolitan.

— Partidul Național-Țărănesc de data asta și-a ținut *congresul județan anual* aici la Blaj. Ca la toate congresele partidului a luat parte și la aceasta mulțime nebănuită din loc și din jur. Ședința a deschis-o printr'o cuvântare bogată în precizii de actualitate, pâr. Dr. Victor Macaveiu. S'a cetit apoi raportul general asupra acțiunii desfășurate peste an, raportul (Dr. C. Suciu) insistând după aceea, în cuvinte bine gândite, asupra situației generale politice. Au mai vorbit cu acest prilej, evidențind probleme dela ordinea zilei, pâr. Dr. Ioan Sâmpălean, pâr. Dr. Ioan Coltor, Dr. Dionisie Roman, d. prof. univ. Emil Hațieganu, fost ministru, și d. Hariton Moldovanu, secr. gen. al »Chemării«, ca la urmă, într'o însuflețire obștească, să fie cetită de d. Ilarie Holom și aprobată de întreaga adunare o moțiune pe cât de sobră, pe atât de limpede și de categorică.

Rodnicia căsătoriilor catolice. Prof. I. Baron a compus, pe temeiul de statistici oficiale, o dare de seamă asupra nașterilor rezultate din căsătoriile catolicilor din Prusia, precum și dintr'ale celor de altă confesiune, tot de acolo. Din referatul cetit în ședința congresului internațional al populației, ținut în Sept. c. la Roma, reiese că în răstimpul 1891—1895 media nașterilor făcea: la catolici 5'16%; la protestanți 4'18%; la jidovi: 3'19%. — Anii 1924—1927 aduc o scădere simțită pe toată linia. Catolicii își mențin însă și de data asta locul de cinste, media nașterilor fiind la catolici: 3'31%; la protestanți: 2'08%; la jidovi: 2'140/0; alte confesiuni: 1'340/0. — P. Dassonville S. I. arată și el, într'un chip foarte ingenios, rolul ce revine pietății familiare în creșterea numărului pruncilor. Datelor dânsului le stau la bază însemnări făcute asupra alor 11.000 familii. Iată, în rezumat, constatările acestui pâr-

rinte jezuit. Media nașterilor: în familiile ce-și trimit copiii la școală confesională: 3'960/0; în familiile cu vocațiuni preoțești în sânul lor: 4'730/0; în familiile din cari au ieșit călugări: 6'60/0. — Ce sfântă-i vorba sf. Pavel: Eglavia e de folos spre toate celea. Chiar și spre creșterea numerică a neamurilor. Și, precum vedem, eglavia catolică »primatum tenet« și sub acest respect.

Ancheta dela „Astra“. Chestia lipsei celor 973.597 Lei și 110 dinari ai »Asociațiunii« a fost deferită parchetului încă prin 1929. Justiția însă, până acum, din motiv că expertizele grafologice se contrazic, nu și-a spus cuvântul. În legătură cu acest fapt și cu alegerea din 1930 dela Caransebeș, s'a înaintat acțiune și la tribunalul din Sibiu, care, precum se știe, a respins-o. Nemulțumiți cu asemenea rezultat, dd. Dr. N. Cristea și Gr. Mărcuș s'au adresat, printr'un memoriu, M. Sale Regelui. Memoriul acesta a fost dat spre cercetare d. Nic. Iorga, care a însărcinat pe d. O. Hulea, deputat, cu anchetarea cazului. — Săraca »Astră«! Urâte zile i-a fost dat să ajungă.

Intre slăbiciune și Ideal. Apropos de ziua misonarilor din acest an, s'au publicat rezultatele colectei făcute în acest scop anul trecut. Pentru Italia, de ex. se notează că au intrat 2.362.053 Lire. Dacă la această sumă se mai adaug și celelalte daruri, de peste an, strinse de pe la reuniunile pentru misiuni, ori provenind din anumite legate, fundații etc. venite se cifrează în 7.274.068 Lire în 1930. Frumos. Deși nu-i mult. Căci dacă ne gândim că locuitorii Italiei fac, în număr rotund, 42.000.000 de inși, atunci reiese că de fiecare cap de italian se vin 17 centesime pentru răspândirea credinței. În același timp însă aflăm din darea de seamă a Regiei Monopolurilor că sumele incassate pe tabac și țigări în același an 1930 și în aceeași Italie ating o cifră, care distribuită pe capete arată 80 de Lire de cap! — Poftiască oricine și asemenea socotelile de încheiere de an, de ex., ale oricărei administrații de ziar bisericesc cu socotelile Regiei de tutun dela noi și-apoi mai îndrăznească să spună că nu suntem frați cu italienii! Ba încă ce mai frați!

Lupta împotriva leprei. Intre alte rele a căror stărpire e luată în programul Ligii Națiunilor lepra ocupă un loc aparte. O comisie specială e însărcinată cu lucrarea unui plan unitar, pentru combaterea acestui flagel înfiorător ce n'a încetat să facă ravagii în toate părțile lumii. Din raportul făcut de secretarul acestei comisii, în urma unei călătorii de studii în cauză, aflăm lucruri de necrezut. Așa de ex. aflăm că în Spania de sud sunt notați oficial 1000 de leproși (8 leprozerii), în Italia 500, în Grecia 600. Măsurile luate în Balcani sunt mult îndărăpt față de ce se face sub acest respect în unele părți ale Africei. Numărul nefericitorilor atinși de această boală în Japonia se urcă la 30.000, în Indii 102.000, în Brazilia 30.000, în Argentina la 8000. Asta amăsurat datelor oficiale, cari le știe toată lumea cât sunt de exacte (Raportorul Ligii Națiunilor își dă cu socoteala că numai în Indii sunt cel puțin 700.000 leproși). Scărițare a răului se vede numai în țările de nord ale Europei. În Norvegia, de ex. înainte cu 80 de ani erau 2600 leproși; înainte cu 25 de ani 400, iar acum numai 100. În toate țările baltice luate împreună, nu sunt mai mult de 500, dintre cari 240 se vin pe Estonia. — Știm că ne avem și noi leproșii noștri. Câți sunt și ce se face pentru ei din partea carității creștine?

† **Văd. Liviu dr. Gyurko născ. Nilvan** a încetat din viață la 8 Noemvrie c. în Jibou. — Odihnească în pace.

† **Tralan Truțașu** arhidiacon și protopop a Zălăului, a trecut la cele veșnice în Șimleul Silvaniei, Marți în 17 Noemvrie c. în anul 49 al vieții și 23 al preoției. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

† **Victoria Bordan născ. Petricaș**, soția preotului nostru din Câmpia-Turzii a trecut la cele veșnice în 13 Noemvrie c. într'al 36-lea an al căsătoriei și 58 al vieții. — În veci pomenirea ei!

Telefonul Unirii

B. Sibiu. Trebuie să ai cap de »telegrafist« sibiian și conștiință de un anumit soi de pravoslavnic de marcă nouă nouă ca să nu înțelegi că-i o reacredință criminală să prezinți în postură de tulburătoare a păcii confesionale biserica unită și numai pe ea, pe titlul interzicerii săvârșirii de slujbe religioase împreună slujitorii altor creșturi, când același lucru l'a făcut oficial și chiriaria ortodoxă ardeleană înainte celei unite și încă reliefând în chip special încătrău se îndreaptă ascultșul opreliștei sale a cărei subiect îl formează »indeosebi« preoții greco-catolici. — Ei bine! Oricât ar fi de jignitor pentru noi acest »indeosebi« revelator al sufletului ortodox, sibiian, am spus-o totuși că bine s'a făcut că s'a dat ordinul din chestie, pe care l'am adus la cunoștința unui domn ce crezuse de nimerit să se amestece în acest litigiu de natură dogmatică, spre a-l convinge, dacă până aci n'a știut (?), că de »fărădelegea« imputată numai bisericii unite e »vinovată« în aceeași măsură și cea ortodoxă și că deci pe viitor respectul ce i-l vom purta atârână dela respectul ce-l va dovedi Dsa față de adevărul adevărat în rostirea de sentințe și crearea de atmosferă pe seama unca ori alteia dintre biserici, mai ales în cazuri cu cel de față când, cel puțin în momentul formulării judecării, deoparte (în ce privește ierarhia unită) clădește pe »se afirmă« de altă parte (în ce privește ordinul ortodoxiei) e absolute neinformate. Că cei dela »Telegraful« nu înțeleg aceste adevăruri elementare — e dureros. Dar așa-i boala din născare... ieșire a poetului pătimirilor ortodoxe, într'o lume de îmbuibare a neortodoxilor, pentru acum și pentru mai târziu. Și o recomandăm spre meditare cu deosebire celor ce au mai avut ceva nedumeriri în ce privește sentimentele ce poartă clerul nostru oralcol dela Ciucea.

In atenția parohilor și curatorateilor bisericesti!

COMANDAȚI

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, Str. Regina Maria No. 43.

Tot aici: Policandre, Sfeșnice, Ornate și Requizite bisericesti, Prapori, Cărți preoțești și de rugăciuni. Diferite predici, VERSURI LA MORȚI (cântări funebreale pentru femei, bărbați și copii). Teatre populare și școlare, monoloage, dialoge. —

Medalii de aluminiu pt.

Reuniuni, cu inscripție

după dorință, etc etc.

8-10

Cereți prețcurent detaliat.

Cartea de rugăciuni:

„LĂUDAȚI PE DOMNUL“

în legătură de pânză costă numai 30 Lei, în piele 90 Lei.

Are cuprins bogat, format mic, exterior plăcut. — Se poate avea dela editor:

Cornel Dărăbanth

protopop onorar, paroh în Arded, județul Satu-Mare.

4-6

Experiența de 40 ani, adeverește bunătatea preparatelor HÖFER